

Posudek diplomové práce

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy
Katedra francouzského jazyka a literatury

Autor diplomové práce: Bc Klára ZOUBKOVÁ

Název diplomové práce: *La ressemblance des héroïnes de Madame de Lafayette*

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Závěš Šuman, Ph.D.

Oponent : Dr. PhDr. Renáta Listíková MCF

Diplomová práce Bc Kláry Zoubkové je přínosná, jednak volbou v diplomových pracích dosud neotřelého tématu, jednak jeho zpracováním. Autorka zvolila téma ze starší literární historie a ve francouzsky psané práci se věnuje dílu známé, dalo by se říci kanonické autorky 17. století, Mme de Lafayette. V komparatisticky zaměřené práci sice převažuje analýza stěžejního románu, *La princesse de Clèves*, je to však z metodologického hlediska logické, jedná se totiž o nejdelší a co do témat nejpracovanější dílo. Navíc studium tohoto díla včetně kontextu jeho dobové i pozdější recepce připravuje půdu k titulem avizovanému srovnání hrdinek tří románových próz zmíněné francouzské spisovatelky, a to vedle *Kněžny de Clèves* ještě novel *La Princesse de Montpensier* a *La Comtesse de Tende*.

Klára Zoubková se však nezamýšlí nad zmíněnými díly z módního pohledu genderového, ale především z pohledu literárně historického, kde se soustřeďuje na zobrazení tehdejší dvorské společnosti, jejich mravů a vykreslení mravního a duševního ideálu vznešené dámy v souvislosti s pokusem o nástin psychologie protagonistů. Literárně vědná a stylistická analýza studovaných děl je pak pojednána spíše prostřednictvím citátů úryvků než doložena podrobnější analýzou, nicméně vhodně dokresluje, dalo by se říci, mravní étos díla, který je však složitější a vrstevnatější, než to poněkud zkratkovitě tvrdí dílčí závěr analýzy románu *Princesse de Clève* (s. 47).

Je paradoxní, jak se mravní ideál vdané šlechtičny dbalé svého postavení a jména, mistrně zobrazené paní de Lafayette, diametrálně liší od ustálených představ, které o tehdejší francouzské dvorské společnosti sdílí většina Evropy tehdy i dnes – tedy o francouzském dvoře jako o místě, kde vládne prostopášnost a manželská nevěra je zanedbatelnou epizodou, spíše pravidlem nežli výjimkou. Nicméně autorka diplomové práce tomuto rozporu nevěnuje výraznější pozornost.

Soustřeďuje se však na charakteristický rys tvorby vládnoucího klasicismu, a to na dobové pojetí vášně, tedy rozumem nezvladatelných citů, *la passion*, které jsou společensky nežádoucí a mohou vést k destrukci osobnosti, ztrátě dobré pověsti, ba smrti. Hrdinky všech tří novel paní de Lafayette jsou, kromě jiného, ilustrací tohoto názoru vycházejícího z filozofie racionalismu a stvrzené pravidly klasicistní etiky a estetiky. Dobře to autorka diplomové práce dokládá ve druhé části práce věnované tzv. *Le paraître*, tedy zdání neboli, jak společensky působím navenek. Škoda jen, že právě

tento rys neskloubila víc s vlivem celkové atmosféry a přísného protokolu francouzského královského dvora za vlády Krále Slunce, kterému jsou všechny tři hrdinky včetně snahy o „paraître“ zcela podřízeny, byť jsou díla časově ukotvena jen vágně, případně se „odehrávají“ v jiné době na dvoře jiného krále. V této souvislosti by bylo vhodné prohloubit analýzu vlivu Preciozity, kterou autorka DP poněkud šmahem odkázala do kontextu Molièrový satiry *Les Précieuses ridicules* (s. 16).

Přínosem diplomové práce je i podrobnější zamyšlení se nad kritickou recepcí díla Mme de Lafayette v průběhu staletí, nad otázkami autorství a nadčasovosti podtrhující dnes už obecně přijímaný závěr, že *La Princesse de Clève* položila základy k modernímu románu, a to především díky formálnímu novátorství autorky a zájmem o citové a psychologické drama hlavních hrdinek, neboť obraz dvorské společnosti a vykreslení postav zůstávají v zásadě pevně ukotveny v dobovém společenském a estetickém kontextu. Studium recepce díla Mme de Lafayette by bylo mohlo autorku DP přivést k zobecňující úvaze, jak se, v souvislosti s hodnotícím pohledem na toto dílo, měnila literární kritika v závislosti na estetických a uměleckých kritériích dané doby, což by mohla doplnit při obhajobě.

Diplomantka zpracovala ke svému tématu relevantní bibliografii a vhodně pracuje s bibliografií i poznámkovým aparátem. Práce ve francouzštině je napsaná kultivovaným jazykem bez většího množství překlepů a hrubých chyb, i když na různých místech konstatujeme ze sémantického hlediska nevhodně zvolené slovo, neobvyklou funkční vazbu, případně absenci interpunkce (např. čárky po příslovečném určení místa nebo času na začátku věty, případně před spojkou *car*), nedůsledné rozlišení *auteure* a *auteur* – je to vyznačeno přímo v textu. Ad tvrzení ze s. 38 o absenci zobrazení lidového prostředí - jde o dvorský román, je zřejmé, že autorku děl ani vznešené čtenáře život lidu nijak nezajímá!

Otázky k obhajobě:

Autorka DP sice charakterizuje vybraná díla i z pohledu literárního žánru, nedospívá však k přesvědčivému závěru a v textu sama kolísá mezi novelou a románem - při obhajobě by tedy mohla tento postoj vysvětlit a vyjasnit otázku jejich žánrového ukotvení.

Diplomová práce Kláry Zoubkové splňuje požadavky kladené na závěrečnou práci, proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 21. května 2015

Renáta Listíková - oponent